

K PŘÍPRAVĚ V KURSU MECHANIZACE A AUTOMATIZACE VELENÍ

Podplukovník
ing. Tomáš Miniberger, CSc.

Vlivem vědeckotechnické revoluce dochází k rozporu mezi potenciálními možnostmi nových druhů bojové techniky a jejím reálným a efektivním využitím v bojové činnosti. Jedním ze způsobů řešení tohoto rozporu je mechanizace a automatizace velení. V rámci ní jsou štáby postupně vybavovány moderní výpočetní technikou, která pracuje rychle a spolehlivě i v polních podmínkách. Významnou roli v tomto procesu sehrávají především převozní výpočetní automaty 3. generace, programovatelné kalkulačky, mobilní minipočítače, zařízení rychlého a utajeného přenosu dat a účastnické stanice (terminály), s nimiž se budeme v místech velení stále více setkávat.

Se zaváděním výpočetní techniky a výstavbou automatizovaných systémů velení a řízení (ASVR) vystávají i nové požadavky na znalosti těch, kteří se mají podílet na tvorbě takových systémů a využívání nové techniky při výkonu svých funkcí. Tyto znalosti jim může dát dvouměsíční zdokonalovací kurs mechanizace velení (ZK MAV), který byl počinaje školním rokem 1979/80 zahájen na Vojenské akademii A. Zápotockého.

Kurs je určen pro důstojníky s vysokoškolským vzděláním, kteří vykonávají funkce ve štábech vyšších svazů, svazů a perspektivně i svazků, a jsou zapojeni do procesu mechanizace a automatizace velení.

Výuka v kursu je zaměřena k základním otázkám a problémům MAV v ČSLA. Jejím cílem je vytvořit u posluchačů základní kvalifikační předpoklady a schopnosti aktivně se podílet v rámci své působnosti na přípravě a řízení procesů efektivního využívání výpočetní techniky, především při řešení operačně taktických úloh (OTÚ), a na vytváření ASVR u druhů vojsk a služeb.

Tomuto cíli odpovídají i jednotlivé předměty.

Marxismus-leninismus vedle jednotlivých témat, která stanovila Hlavní politická správa ČSLA pro přípravu všech důstojníků, vysvětluje obsah vědeckotechnické revoluce ve vojenství a z filozoficko-sociologického hlediska objasňuje úlohu člověka v automatizovaném systému.

Vědecká organizace řídicí práce seznamuje posluchače se zásadami, jejichž uplatňování ve velení a řízení je nezbytným předpokladem ke kvalitnějšímu a efektivnějšímu vykonávání veškeré činnosti. Učí se v ní využívat dosavadní prostředky MAV a projekty OTÚ podle funkcí posluchače. Seznamuje je s úlohou exaktních metod a prostředků MAV při racionálním

nalizaci velení se zaměřením na činnost velitele a štábu v poli.

Základy výpočetní techniky a programování seznamují s obecnými vlastnostmi a principy činnosti výpočetních prostředků, učí znalostem obecného postupu algoritmizace úloh, jejich řešení na výpočetních automatech a počítačích, zásadám zpracování programů.

Teoretické a metodické zásady systémové analýzy a zpracování projektů podle zásad předpisu Všeob-P-71: „Mechanizace a automatizace velení v ČSLA“, včetně znalostí plánování a řízení projektových prací, dává **úvod do teorie systémů a základy projektování**.

V zásadách řízení a výstavby ASVR se pak posluchači seznamují s koncepcí budování ASVR v ČSLA i metodikou jeho tvorby v rozsahu nezbytném k tomu, aby se z hlediska svých odborností mohli zapojit do tohoto procesu, především při uplatňování svých požadavků, v operativních řízeních apod.

Předměty nejsou zakončeny zkouškou. Na závěr kursu však zpracovávají posluchači ročníkový projekt, jehož obsah se vztahuje k potřebám rozvoje procesu MAV na pracovišti, které je do kursu vyslalo. Tím se studujícím umožňuje diferencovaně orientovat úsilí na problematiku, která souvisí s výkonem jejich funkcí; v ní musí mít znalosti co nejlubší.

K dosažení takového cíle by měli do kursu přicházet posluchači s představou o tom, jaké změny vyplynou z koncepce rozvoje MAV pro jeho pracoviště, jaký bude jeho podíl a účast na tomto proce-

su, jak proces MAV ovlivní výkon jeho funkce, jaké záměry v tomto smyslu má s ním jeho nadřízený apod.

Mnozí posluchači se s problematikou MAV seznamují v kursu poprvé. Proto byly do úvodních zaměstnání zařazeny i besedy, zaměřené ke koncepčním otázkám rozvoje MAV v ČSLA. Posluchači mají v případě potřeby možnost styku s mateřským pracovištěm, aby si na základě nově získaných poznatků ujasnili, co je po ukončení kursu čeká a jaké znalosti si k tomu musí osvojit.

Poznátky, které jsme získali z prvních dvou běhů ZK MAV ukazují, že zvolená forma výuky i obsah jednotlivých předmětů dává posluchačům vše, co k aktivnímu zapojení do procesu mechanizace a automatizace velení potřebují. Potvrdila to především řešená témata závěrečných prací, úzce spjatá s potřebami praxe. Potvrdili to ale i posluchači sami v besedách po ukončení kursu. Shodli se, že kurs plní stanovený cíl a že jejich obavy z nezávládnutí probírané látky byly zbytečné.

Vzhledem k potřebě vyškolit další pracovníky štábů bude ZK MAV probíhat i v příštích letech a neměl by proto zůstat bez povšimnutí těch, kteří jsou za mechanizaci a automatizaci velení na jednotlivých pracovištích odpovědní, nebo se na ní jako vševojskoví odborníci podílejí. Využívat prostředky mechanizace a automatizace ve velení znamená využívat současných poznatků vědeckotechnického rozvoje, a to bez potřebných znalostí nejde.